

(«Молодь України»): Постанова Кабінету Міністрів України від 20 березня 1998 р. № 348. // Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=348-98-%EF>. – Назва з екрана.

9. Про загальнодержавну програму підтримки молоді на 2004–2008 роки: Закон України // Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1281-15>. – Назва з екрана.

10. Про затвердження Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2009–2015 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 січня 2009 р. № 41 // Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=41-2009-%EF>. – Назва з екрана.

11. Про затвердження Державної програми підтримки молодіжного підприємництва на 2002–2005 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2002 р. № 536 // Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=536-2002-%EF>. – Назва з екрана.

12. Про затвердження Державної програми забезпечення молоді житлом на 2002–2012 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2002 р. № 1089. // Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1089-2002-%EF>. – Назва з екрана.

УДК 336.14:332.13

Дмитро Нехайчук

РОЛЬ БЮДЖЕТІВ РОЗВИТКУ В ФІНАНСОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Здійснено оцінку ролі бюджетів розвитку в системі функціонування інституту місцевого самоврядування. Проаналізовано структуру бюджетів розвитку місцевих бюджетів в умовах нового бюджетного законодавства. Уточнено, що обмеженість джерел бюджетів розвитку стримує зростання їхніх розмірів і посилення їхньої ролі у фінансовому забезпеченні капітальних витрат місцевого самоврядування. Структуровані окремі види надходжень в сукупних надходженнях бюджетів розвитку місцевих бюджетів України за останні 8 років. Зроблено висновки щодо необхідності активізації розвитку системи місцевих запозичень, спрощення порядку випуску місцевих позик та надання права здійснювати запозичення до бюджету розвитку органам місцевого самоврядування всіх рівнів, водночас підвищивши прозорість запозичень та запровадивши ефективний порядок експертизи інвестиційних проектів.

Ключові слова: бюджет, бюджети розвитку, місцеве самоврядування, місцеві фінанси, запозичення, надходження, витрати, місцевий бюджет.

↪ Спроможність органів місцевого самоврядування самостійно мобілізувати та витратити кошти з метою фінансового забезпечення програм і заходів соціального та економічного розвитку території, реалізації схвалених громадою інвестиційних та інноваційних проектів є важливим індикатором фінансової незалежності цих органів. Навпаки, неспроможність здійснювати видатки розвитку унеможливує здійснення ними фінансової та економічної політики, а відтак і досягнення пріоритетних для місцевої спільноти цілей.

↪ У сучасній науковій літературі з фінансів проблемам місцевих бюджетів у своїх працях значної уваги приділяють: В. Андрущенко, С. Буковинський, О. Василик, О. Данілов, М. Єрмошенко, О. Кириленко, Л. Тарангул, С. Юрій. І. Луніна. У розробках: В. Кравченка, Ю. Пасічника, В. Базилевича, К. Павлюк досліджуються питання формування та напрями ефективного використання коштів місцевих бюджетів. Фінансове забезпечення місцевого самоврядування розглядають у своїх дослідженнях такі відомі російські вчені, як: Н. Альвінська, Г. Барабашев, Л. Павлова, С. Трунов, В. Фадєєв та інші. У останніх надходженнях сучасної періодичної літератури з економіки та фінансів одне з провідних місць займають публікації щодо проблем міжбюджетних відносин тощо.

↪ Мета статті – довести важливість бюджетів розвитку в системі фінансового забезпечення сталого розвитку регіонів та підвищенні фінансової самостійності інституту місцевого самоврядування.

↪ Поділ бюджетних видатків на поточні та видатки розвитку започатковано в нашій країні ще в 1995 р. в новій редакції закону «Про бюджетну систему України» [1]. Відповідно до цього правового акта видатками розвитку вважалися витрати бюджетів на фінансування інвестиційної та інноваційної діяльності, пов'язані з розширеним відтворенням. У 1997 р. згідно із Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» [2] в офіційний обіг уведено поняття бюджету розвитку, що отожднюється з доходами і видатками місцевого бюджету, які утворюються та використовуються для реалізації програм соціально-економічного розвитку та зміцнення матеріально-фінансової бази.

Питання формування та використання бюджету розвитку відображено також у Бюджетному кодексі України. Для реалізації положень статті 143 Конституції України та статей 1 і 63 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо основних засад формування бюджету розвитку Бюджетним кодексом (ст. 71) було визначено конкретні джерела бюджету розвитку та напрями його витрачання. В таблиці 1 наведено загальну схему надходжень та витрат бюджету розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Виклад основного матеріалу

Мета

Структура бюджету розвитку місцевих бюджетів

Надходження	Витрати
1. Єдиний податок, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування. 2. Дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є майно Автономної Республіки Крим, комунальна власність. 3. Плата за надання місцевих гарантій. 4. Кошти від відчуження майна, що належать Автономній Республіці Крим, та майна, що перебуває в комунальній власності, кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них. 5. 90 відсотків коштів від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності до розмежування земель державної і комунальної власності. 6. Субвенції з інших бюджетів на виконання інвестиційних програм (проектів). 7. Кошти від повернення кредитів, які надавалися з відповідного бюджету та відсотки, сплачені за користування ними. 8. Місцеві запозичення. 9. Кошти, які передаються з іншої частини місцевого бюджету за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради.	1. Погашення місцевого боргу. 2. Капітальні видатки, включаючи капітальні трансферти іншим бюджетам. 3. Внески органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування до статутного капіталу суб'єкта господарювання. 4. Проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки, що підлягає продажу за рахунок авансу, внесеного покупцем земельної ділянки. 5. Підготовка земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них державної (до розмежування земель державної та комунальної власності) чи комунальної власності для продажу на земельних торгах та проведення таких торгів.

Складено автором на підставі аналізу Бюджетного кодексу України в редакції 2010 р.

Обмеженість джерел бюджетів розвитку стримує зростання їхніх розмірів і посилення їхньої ролі у фінансовому забезпеченні капітальних витрат місцевого

самоврядування. За 2003–2009 рр. обсяг надходжень бюджетів розвитку місцевих бюджетів України зріс більше, ніж у 4 рази (табл. 2).

Таблиця 2

Надходження бюджетів розвитку місцевих бюджетів України у 2003–2009 рр., тис. грн

Види надходжень	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Дивіденди, нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств, що є у власності територіальних громад	15749,6	18650,6	17052,6	19642,6	25740,1	25659,0	27756,3
Відсотки за користування позиками, які надавалися з місцевих бюджетів до набрання чинності Бюджетним кодексом України	1225,7	557,6	418,9	211,0	194,0	0,0	0,0
Надходження від відчуження майна комунальної власності (крім земельних ділянок)	711484,1	1067580,8	1110309,7	1513106,8	1749444,7	1986819,4	2238964,1
Надходження від продажу земельних ділянок	313297,9	615878,9	967399,4	1149760,1	2854072,5	2864710,9	3426253,9

Субвенції з інших бюджетів на виконання інвестиційних проєктів, що передані до бюджету розвитку	224345,1	0,0	31509,2	61032,7	119518,3	42694,8	27832,7
Кошти, передані до бюджету розвитку із загального фонду місцевих бюджетів	529151,0	1512028,3	1131291,4	1879366,9	4045560,3	4039526,7	4779542,5
Запозичення до бюджету розвитку	901505,0	1158150,0	1668700,0	88500,0	1585608,0	1170059,4	1199915,0
у тому числі в іноземній валюті (в перерахунку на гривні за офіційним курсом НБУ)	799950,0	1065860,0	1323500,0	0,0	1481308,0	1023180,4	1052866,0
Усього	2696758,4	4372846,1	4926681,2	4711620,1	10380137,9	10129268,6	11699821,9

Розраховано на основі даних Міністерства фінансів України та Державного казначейства України

Внесок різних видів надходжень у формування бюджетів розвитку помітно відрізняється (рис. 1).

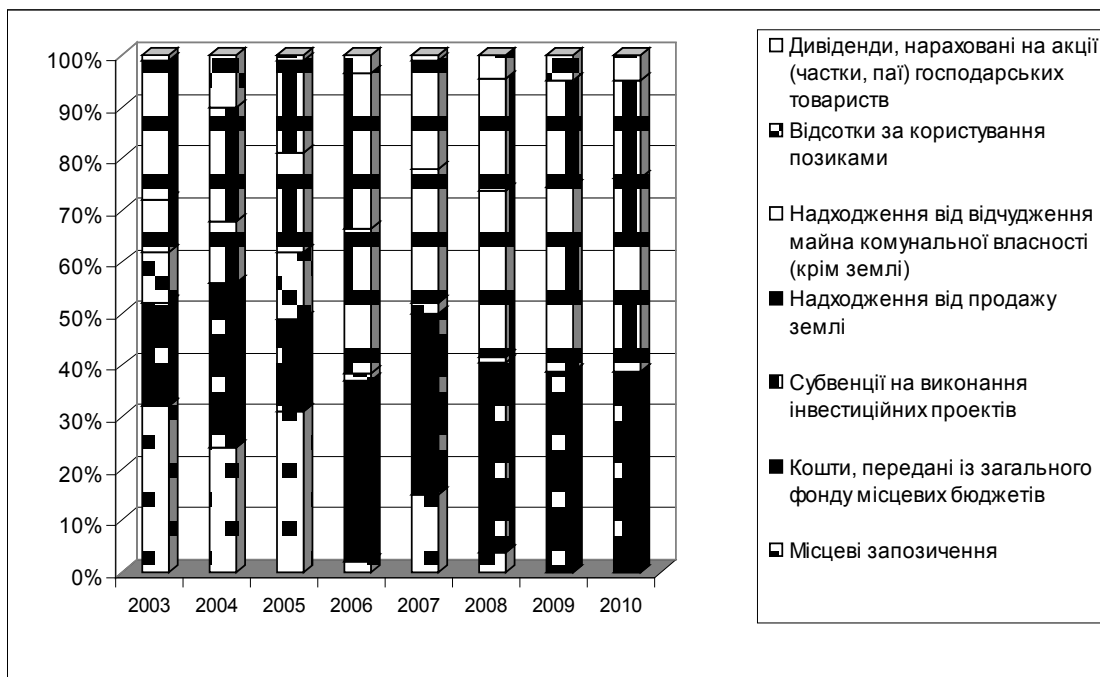

Рис. 1. Частка окремих видів надходжень в сукупних надходженнях бюджетів розвитку місцевих бюджетів України у 2003–2010 рр.

Головну роль у формуванні бюджетів розвитку місцевих бюджетів України відіграють надходження від продажу земельних ділянок та іншого майна комунальної власності. Органи місцевого самоврядування наділені високою самостійністю в питаннях мобілізації вказаних доходів, тому застосування цих надходжень в якості джерел формування бюджетів розвитку сприяє забезпеченню фінансової незалежності місцевих рад.

Частка доходів від відчуження комунального майна (крім земельних ділянок) була дуже вагомим. Протягом досліджуваного періоду обсяг цих доходів зріс у 2,5 раза.

Продаж майна територіальних громад не послаблює матеріально-фінансову базу місцевого самоврядування в разі, якщо виручені кошти інвестуються в нові основні фонди, у результаті чого поліпшується якісний склад та ефективність використання комунальної власності. Відтак це джерело надходжень є дуже привабливе для місцевих рад.

Вищевикладене повністю стосується й надходжень від продажу земельних ділянок. Потенціал цього джерела доходів, з огляду на нерозвиненість вітчизняного ринку землі, ще досить високий. Слід зазначити, що місцеві ради активізували діяльність щодо відчуження зе-

мельних ділянок, унаслідок чого обсяг доходів бюджетів розвитку від їх продажу щороку збільшувався, а загалом упродовж досліджуваного періоду зріс майже у 10 разів.

Безперечно, в короткостроковому періоді збільшення надходжень від продажу землі сприятиме повнішому задоволенню потреб органів самоврядування в коштах, необхідних для реалізації проектів соціального й економічного розвитку територій.

Доцільно розширити перелік надходжень бюджетів розвитку за рахунок стабільніших і невичерпних джерел, одним з яких може бути плата за оренду майна комунальної власності.

З перелічених у Бюджетному кодексі України видів надходжень бюджету розвитку найпридатнішими для його формування вважаємо дивіденди, нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств, що є у власності територіальних громад. Ці доходи тісно пов'язані з місцевим господарством, є невичерпними, а їхній обсяг залежить від економічної діяльності органів місцевого самоврядування і ухвалених ними рішень.

Доцільно прискорити розвиток корпоративних відносин у комунальному секторі економіки України та вдосконалити механізм корпоративного управління власністю територіальних громад, зокрема шляхом запровадження та застосування особливих принципів

корпоративного управління в галузі комунального господарства [3, с. 53–55].

Важливим джерелом фінансового забезпечення інвестиційних видатків органів місцевого самоврядування та водночас інструментом зменшення диспропорцій у розвитку адміністративно-територіальних одиниць мають бути трансферти, що надаються цим органам з державного бюджету та місцевих бюджетів інших рівнів. Субвенції на виконання інвестиційних проектів Бюджетним кодексом України (стаття 71) визнано одним із видів надходжень бюджетів розвитку. Проте це положення Кодексу на практиці не дотримується. Внаслідок непослідовної урядової політики у сфері міжбюджетних відносин субвенції з державного бюджету на виконання інвестиційних проектів упродовж минулих років передавалися як до спеціального, так і до загального фонду місцевих бюджетів. У зв'язку з цим значна частина одержаних місцевими радами трансфертів, за рахунок яких були здійснені інвестиційні видатки, формально, згідно з Кодексом, не можуть вважатися надходженнями бюджетів розвитку.

Аналіз надходжень субвенцій інвестиційного призначення до місцевих бюджетів у 2003–2010 рр. виявив міжрегіональну нерівномірність розподілу цих трансфертів (рис. 2.).

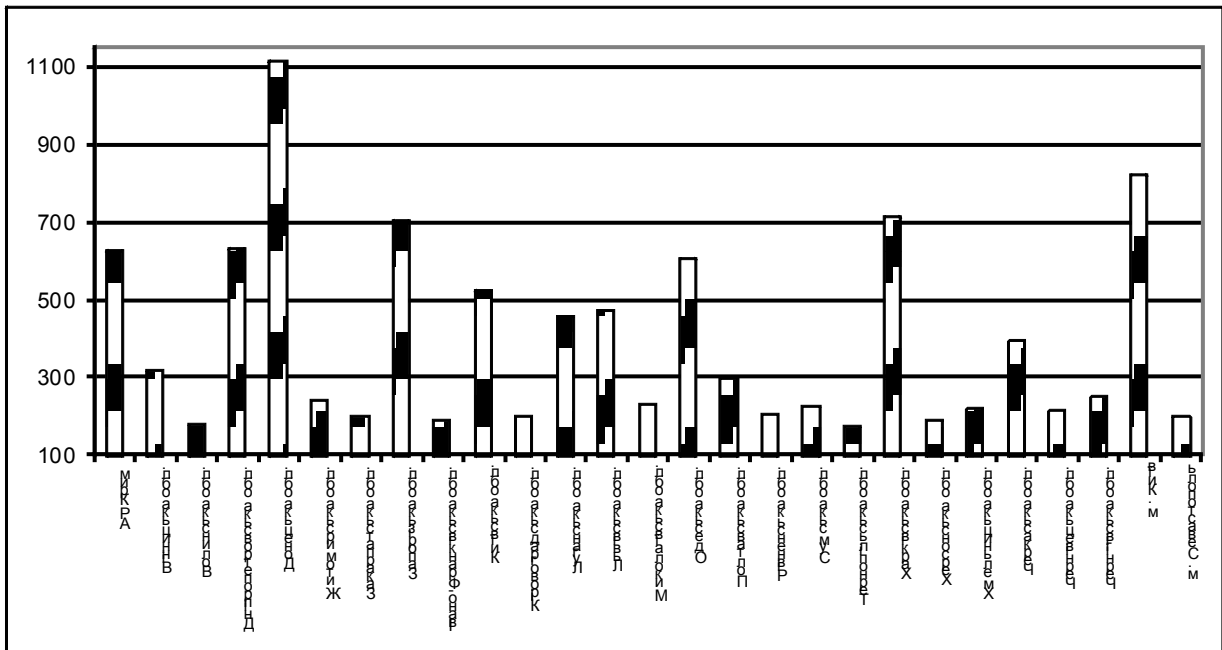

Рис. 2. Обсяги субвенцій інвестиційного призначення, переданих до місцевих бюджетів регіонів України упродовж 2003–2010 рр., млн грн

Характеризуючи розподіл субвенцій інвестиційного призначення за видами бюджетів, можна відзначити, що недостатньо вагома частка цих трансфертів зараховується до бюджетів сіл, селищ та міст районного значення. Упродовж 2003–2010 рр. до них передано відповідно лише 4,7%, 2,4% і 2,4% сукупного обсягу субвенцій інвестиційного призначення, тоді як до бюджетів Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів та бюджетів міст Києва і Севастополя – 54,2%, бюджетів міст обласного та республіканського значення – 27,3%.

Тому доцільно вдосконалити методику розподілу трансфертів з державного бюджету на виконання інвестиційних проектів між окремими регіонами, керуючись

принципом справедливого, обґрунтованого та неупередженого розподілу коштів і враховуючи об'єктивну необхідність зменшення міжтериторіальних диспропорцій, накопичених упродовж минулих років. Крім цього, слід збільшити частку інвестиційних субвенцій, що надаються до сільських, селищних і міських бюджетів. Це матиме позитивний вплив на зміцнення фінансових основ місцевого самоврядування і сприятиме активізації соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

З метою з'ясування спроможності органів місцевого самоврядування самостійно здійснювати видатки розвитку в процесі дослідження було розраховано частки

доходів бюджетів розвитку, сформованих власними зусиллями (без запозичених коштів і міжбюджетних трансфертів), в сукупних доходах місцевих бюджетів України (табл. 3).

Як видно з табл. 3.23, здатність органів місцевого самоврядування України здійснювати капітальні витрати за рахунок самостійно мобілізованих до бюджетів розвитку доходів упродовж 2003–2010 рр. посилилася. Це зумовлено передусім значним збільшенням надходжень від продажу комунальної власності та коштів, переданих до бюджету розвитку із загального фонду місцевих бюджетів.

Однак частка надходжень бюджетів розвитку без субвенцій інвестиційного призначення та позичених

коштів у сукупних доходах місцевих бюджетів різних видів суттєво відрізняється. Недостатність надходжень, зарахованих до бюджетів розвитку на безповоротній основі, спонукає місцеві ради здійснювати запозичення. Місцеві позики як джерело видатків розвитку сприяють розширенню комунальної інфраструктури та зміцненню матеріально-фінансової бази органів місцевого самоврядування. Їх доцільніше застосовувати не з метою усунення тимчасових фінансових проблем, а для вирішення стратегічних завдань, націлених на досягнення якісно вищого рівня фінансового забезпечення цих органів.

Таблиця 3

Частки надходжень бюджетів розвитку без субвенцій інвестиційного призначення та позичених коштів у сукупних доходах місцевих бюджетів України у 2003–2010 рр.

Види місцевих бюджетів	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Зміна упродовж 2003-2007 рр., +/-
Бюджет АР Крим, обласні бюджети та бюджети міст Києва і Севастополя, разом <i>у тому числі:</i>	4,2	7,6	5,6	5,7	13,7	12,5	14,2	15,9	+11,7
бюджет АР Крим	12,5	16,9	6,0	9,7	19,3	14,8	15,4	16,1	+3,6
обласні бюджети	3,8	9,4	5,1	5,5	9,5	8,9	9,7	10,4	+6,6
бюджет м. Києва	9,8	15,3	14,2	7,1	17,9	15,3	16,1	16,9	+7,1
бюджет м. Севастополя	2,1	4,5	1,5	0,7	8,2	5,9	6,8	7,6	+5,5
Бюджети міст обласного та республіканського АР Крим значення	4,3	6,8	5,7	7,7	6,9	8,1	8,7	9,3	+5,0
Районні бюджети	1,1	2,2	1,0	1,9	1,6	1,8	1,8	1,9	+0,8
Бюджети міст районного значення	5,4	10,5	9,1	11,4	13,2	14,9	16,5	18,2	+12,8
Селищні бюджети	5,7	18,4	11,6	10,5	11,6	12,7	13,1	13,5	+7,8
Сільські бюджети	3,4	9,6	5,3	5,3	7,9	7,7	8,2	8,7	+5,3
Усього	4,2	7,6	5,6	5,7	7,9	7,9	8,4	9,0	+4,8

Розраховано на основі даних Державного казначейства України

Але відповідно до Бюджетного кодексу України запозичення до бюджету розвитку мають право здійснювати винятково Верховна Рада Автономної Республіки Крим та міські ради. Переважна більшість органів місцевого самоврядування, яким такі позики брати заборонено, позбавлені важливого засобу капіталізації розвитку їхньої матеріально-фінансової бази. А зовнішні запозичення надано право здійснювати міським радам лише шести міст України, що налічують понад 800 тис. мешканців – Києва, Харкова, Дніпропетровська, Одеси, Донецька та Запоріжжя.

Міські ради можуть позичати кошти шляхом випуску облігацій внутрішніх місцевих позик або шляхом укладення угод про отримання позик (кредитів, кредитних ліній) у фінансових установах. Здійснення запозичення у формі випуску облігацій місцевої позики потребує рейтингового оцінювання цих цінних паперів, а для взяття позики в банку чи іншій фінансовій установі органу місцевого самоврядування має бути присвоєно кредитний

рейтинг позичальника. І рейтингові оцінки облігацій, і кредитні рейтинги місцевих рад визначаються винятково уповноваженими Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку рейтинговими агентствами або визнаними нею міжнародними рейтинговими агентствами. Ще однією важливою обов'язковою умовою здійснення запозичення до бюджету розвитку органу місцевого самоврядування є одержання висновку Міністерства фінансів щодо відповідності такого запозичення вимогам бюджетного законодавства [4].

Сукупний обсяг запозичень у формі випуску облігацій місцевих позик не може перевищувати обсягу дефіциту бюджету розвитку на відповідний рік, а процедура їхнього здійснення є складною. Обіг облігацій дозволяється після реєстрації Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку звіту про результати розміщення облігацій та видачі свідоцтва про реєстрацію їх випуску. Крім цього, облігаціям має бути присвоєно міжнародний ідентифікаційний номер [5].

Унаслідок застосування вищезазначених обмежень у 2003–2010 рр. запозичення до бюджету розвитку здійснювали лише 12 міських рад України. Загалом упродовж цього періоду здійснено лише 25 місцевих запозичень.

Планування бюджету розвитку певної адміністративно-територіальної одиниці є дуже важливим етапом на шляху збільшення її фінансового потенціалу. А вже формування бюджету розвитку залежить, перш за все, від визначення головних пріоритетів розвитку території, а його фінансові ресурси спрямовуються на розбудову місцевої соціальної та виробничої інфраструктури. Про бюджет розвитку можна говорити як про формуотворення видатків інвестиційного та інноваційного характеру.

Не меншою мірою бюджет розвитку впливає на недержавний сектор. А вже бюджетні інвестиції в розвиток соціальної та економічної інфраструктури регіону опосередковано сприяють залученню приватного капіталу для розвитку виробництва споживчих товарів і послуг, а також нарощуванню власної бази податкових надходжень. Незаперечною є роль бюджетів розвитку у регулюванні міжрегіональних пропорцій та відносин, зменшенні дисбалансу соціально-економічного розвитку.

Для функціонування і розвитку сучасної бюджетної системи України особливий інтерес становить дослідження механізмів функціонування місцевого бюджету розвитку (інвестиційного бюджету) в економічно розвинутих країнах. Дохідна частина бюджету інвестицій в країнах Європейського співтовариства формується за рахунок банківських кредитів, муніципальних (комунальних) позик, інвестиційних субсидій, що надаються державною владою, тощо. Видатки бюджету розвитку спрямовуються на розвиток соціальної інфраструктури, на капітальні вкладення, на інвестиційні програми та інше. У Швеції та Швейцарії бюджет інвестицій складає більш, ніж 70% всього міського бюджету, у Норвегії – 56%, у Іспанії – 50%.

У багатьох європейських країнах набула широкого поширення практика використання додаткових бюджетів (уточнюючих основний бюджет) та приєднаних бюджетів. За допомогою додаткового бюджету здійснюють коригування прийнятого основного місцевого бюджету, не вносячи до нього змін. Приєднані бюджети відображають фінансові операції окремих місцевих громадських служб, що мають фінансову самостійність, надають платні послуги, але не користуються правами юридичної особи. Це, наприклад, служби водопостачання, благоустрою та інші. Складання приєданого бюджету дозволяє спрямовувати доходи відповідної служби виключно на її фінансування. На сучасному етапі розвитку міжбюджетних відносин в Україні доцільно використовувати аналогічний механізм для формування бюджетів розвитку місцевих бюджетів.

Підсумовуючи викладене, відзначимо необхідність удосконалення структури надходжень бюджетів розвитку, яка, з точки зору забезпечення фінансової незалежності місцевого самоврядування, є нерациональною. Зі всіх джерел наповнення бюджетів розвитку суттєву роль у їхньому формуванні відіграють, як правило, лише доходи від продажу комунальної власності, ресурс яких з часом буде вичерпаний, субвенції інвестиційного призначення та кошти, передані з загального фонду місцевих бюджетів. З огляду на це, доцільно закріпити за бюджетом розвитку додаткові види надходжень, які дали б змогу перетворити його в ефективно діючий інструмент соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць, за-

безпечили можливість здійснення з нього необхідних витрат інвестиційного призначення. До таких надходжень можна віднести, зокрема, доходи від надання в оренду об'єктів комунальної власності та від розміщення в установах банків тимчасово вільних бюджетних коштів. Крім цього, необхідно активізувати розвиток системи місцевих запозичень, спростити порядок випуску місцевих позик та надати право здійснювати запозичення до бюджету розвитку органам місцевого самоврядування всіх рівнів, водночас підвищивши прозорість запозичень та запровадивши ефективний порядок експертизи інвестиційних проектів.

Література.

1. Закон Української РСР «Про бюджетну систему Української РСР» № 512-XII від 05.12.1990 р. [Електронний ресурс]. // Зібрання законодавства України. – 2008. – № 2. – № 7. – 15 липня.
2. Закон Української РСР «Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування» № 533-XII від 07.12.1990 р. [Електронний ресурс] // Зібрання законодавства України. – 2008. – № 7. – 15 липня.
3. Кириленко О. Проблемні аспекти розвитку корпоративних відносин у комунальному секторі економіки. / Ольга Кириленко, Андрій Лучка // Вісник ТАНГ. – 2005. – № 1. – С. 44–56.
4. Порядок здійснення запозичень до місцевих бюджетів: затв. Поста новою Кабінету Міністрів України № 207 від 24.02.2003 «Про затвердження Порядку здійснення запозичень до місцевих бюджетів» [Електронний ресурс] // Зібрання законодавства України. – 2008. – № 3. – 15 березня.
5. Положення про порядок випуску облігацій внутрішніх місцевих позик: затв. рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 414 від 07.10.2003 (в редакції, затв. рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 2285 від 11.12.2007) [Електронний ресурс] // Зібрання законодавства України. – 2008. – № 3. – 15 березня.

УДК 332.13

Ольга Нюнько

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ РОЗВИТКУ РАЙОНУ У КОНТЕКСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ РІВЕНЬ

У статті обґрунтовано необхідність впровадження оцінки соціально-економічного розвитку регіонів, виявлено її суть та пріоритетні напрями, досліджено вітчизняні та закордонні методики оцінки соціального розвитку регіону. Здійснено аналіз оцінки показників соціально-економічного розвитку регіонів.

© Нюнько О.В., 2011.